

Stockholm den 18/9 2017

Regeringskansliet

Kulturdepartementet

Ku2016/02814/DISK

s.registrator@regeringskansliet.se

s.sf@regeringskansliet.se

Remissyttrande över SOU 3016:87, Bättre skydd mot diskriminering.**1.1 Förslag till lag om ändring i föräldraledighetslagen (1995:584)**

FPES välkomnar att formuleringarna om bevisbörda så att regeln ändras för att förtydliga att det handlar om en presumtionsregel.

1.2 Förslag till lag om ändring i diskrimineringslagen (2008:567)

FPES välkomnar att formuleringarna om bevisbörda så att regeln ändras för att förtydliga att det handlar om en presumtionsregel. Vi välkomnar också förflyttningen av diskrimineringskyddsbestämmelserna i utbildningsverksamhet som omfattas av Skollagen till Skollagen.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:568) om Diskrimineringsombudsmannen

FPES välkomnar särskilt att DO ges tydligare instruktioner att ge råd och stöd till både länsstyrelserna och ideella organisationer. Ideella organisationer, både minoritetsorganisationer, antidiskrimineringsbyråer och andra, bedriver idag ett omfattande och viktigt förebyggande och främjande likabehandlings arbete som främjas av goda kontakter och professionellt stöd och råd av DO. Länsstyrelserna utgör en viktig instans för det samordnade arbetet med mänskliga rättigheter. Ett gott samarbete med DO och råd och stöd från dem är en viktig förutsättning för deras fortsatta arbete med strategiskt antidiskrimineringsarbete.

1.4 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

FPES välkomnar också förflyttningen av diskrimineringskyddsbestämmelserna i utbildningsverksamhet som omfattas av Skollagen till Skollagen.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:749) om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden

FPES välkomnar att formuleringarna om bevisbörda så regeln ändras för att förtydliga att det handlar om en presumtionsregel

1.7 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion

FPES välkomnar särskilt uppdraget till Länsstyrelserna att arbeta för att förebygga och motverka diskriminering.

1.9 Förslag till förordning om statsbidrag för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering.

FPES välkomnar särskilt förslaget att på detta säkra ekonomin för det viktiga arbete som utförs av antidiskrimineringsbyråerna. FPES ställer sig positiva till de tydligare kraven på att organisationerna sak bedriva avgiftsfri rådgivning och stöd till en enskilda, då detta bidrar till ökad juridisk kompetens på byråerna och ökade möjligheter för enskilda att tillvarata sina rättigheter. Vi vill dock uppmärksamma att detta innebär ökade kostnader för antidiskrimineringsbyråerna, kostnader som måste täckas av statsbidragen.

3.2.1 Regeringsformen

FPES menar det att hade varit välkommet om utredningen tydligt hade gjort klart att vissa diskrimineringsgrunder har en särställning i regeringsformen, i och med att de nämns specifikt både i RF 1:2 och RF 2:12. Medan andra inte nämns alls, som könsöverskridande identitet eller uttryck. Även om gruppen transpersoner kan anses omfattas av skyddet ändå, eftersom listorna inte är stängda, vore det en viktig markering att inkludera även denna grupp i grundlagsskyddet mot diskriminering, på liknande sätt som man gjort med sexuell läggning. Erfarenheterna från straffskärpningsregeln, där könsidentitet/könsuttryck också omfattas utan att vara utskrivet i själva lagtexten, visar att det inte räcker att outtalat omfattas i en öppen lista. Det saknas nämligen ännu fall där någon dömts för hatbrott mot transpersoner, medan själva brotten givetvis inte saknas.

3.2.4 Diskrimineringsgrunderna Kön

Vi vill påpeka att även de transpersoner som inte omfattas av diskrimineringsgrunden könsöverskridande identitet eller uttryck (d.v.s. transsexuella, som istället omfattas av just diskrimineringsgrunden kön) kan vara långt ifrån lätta att identifiera på arbetsplatsen. Och att motverka diskriminering av några transpersoner, oavsett vilken diskrimineringsgrund de omfattas av, därmed inte kan användas sig av mätningar på det sätt som kan göras när det gäller jämställdhet. De mätningar som görs i jämställdhetsarbete kommer också alltid vara behäftade med en mindre andel fel svar, beroende på hur stor andel transpersoner som svarat och i hur hög utsträckning de inte passar in i könsnormen som mätningen förutsätter.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

FPES är starkt kritiska till följande formulering, med vidhängande resonemang:

"Diskrimineringsgrunden utmärker sig bland övriga då den omfattar personer som i stor utsträckning själva avgör om de anser att de omfattas av definitionen eller inte"

Resonemang kan tolkas som om alla andra diskrimineringsgrunder är avhängiga egenskaper som inte på något sätt påverkas av den kontext en person lever i och hur hon själv på grund av detta uppfattar sin identitet och tillhörighet. Vi uppfattar tvärtom att det finns stora likheter mellan hur människor avgör om de är homo- bi eller heterosexuella med hur de avgör om de är transpersoner. Vi uppfattar också att religion eller annan trosuppfattning vanligen ses som en självvald om än lika viktig del av en människas identitet.

Vi menar att identitet är individuellt och kontextberoende, och inget som slutligt avgörs av vare sig läkare eller jurister. Och att det, precis som för övriga diskrimineringsgrunder, inte är personens identitet som avgör om diskriminering skett. Utan om själva missgynnandet hade samband med en diskrimineringsgrund. Utredningens resonemang kan ses som osakligt utpekande av just gruppen transpersoner.

I utredningsförslaget SOU 2015:103 Skärpt skydd för Transpersoner föreslås att diskrimineringsgrunden könsöverskridande identitet och uttryck ändras till könsidentitet och uttryck. FPES har länge efterfrågat en sådan ändring, eftersom dagens formulering utgår från normens perspektiv och pekar ut transpersoner som avvikare. Det skapar också, problem att diskrimineringsgrunden kan kritiserars för att inte omfatta hela befolkningen utan utgör en särslagstiftning.

7.3 Typer av ärenden?

FPES uppfattar att det skiljer sig åt mellan diskrimineringsgrunderna när det gäller vilka ärenden som DO går vidare med och vilka man inte går vidare med. Även om antalet anmälningar från transpersoner är få är det noterbart att inte mer än ett enda ärende har drivits av DO vad gäller diskrimineringsgrunden könsöverskridande identitet eller uttryck, särskilt mot bakgrund av behovet av praxis på området. Det är beklagligt att utredningen inte tittat närmare på denna problematik.

Kap 11 Diskrimineringsnämndens uppgift och organisation

FPES ställer sig positiva till förslaget att inrätta en diskrimineringsnämnd som kan agera i stil med Allmänna reklamationsnämnden och därmed enklare, snabbare och billigare hjälpa individer att få rätt när de diskriminerats. Vi instämmer i utredningens bedömning att förfarandet bör vara skriftligt och att besluten inte bör vara bindande, för att trygga rättssäkerheten utan att skapa en regelrätt domstol som inte skulle fylla behovet av en relativt snabb och enkel instans att vända sig till för ett första avgörande.

12.3.2 Det statliga stödet bör höjas

FPES är starkt positiva till att stödet till antidiskrimineringsbyråerna föreslås höjas och att det föreslås inte vara beroende av hur många byråer som får stöd. På så vis konkurrerar inte ADBerna med varandra om bidrag och enskilda människors möjlighet att få hjälp för att få rätt när de utsatts för diskriminering ökar.

Med vänliga hälsningar

Alfie Martins

Ordförande i

Transföreningen FPES